

به نام خدا

آموزش و پرورش تطبیقی کشور سوئد

استاد راهنما: دکتر محمد درخشانی

نام مولف: سارا چوپان ابراهیم حصاری

دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان شهید مطهری خوی

choopan.sara@gmail.com

Sara-ch.blog.ir

چکیده

هدف از این مقاله بررسی نظام آموزشی کشور سوئد و مقایسه‌ی نظام آموزش پیش دبستانی و ابتدایی این کشور با ایران است. و در راستای این هدف به بررسی اجمالی نظام های آموزشی دو کشور و اهداف و برنامه ها و تبیین نکات مهم و تاثیر گذار پرداخته ایم به امید آن روز به نتایج مفید و کاربردی دست یابیم و در سازندگی و تصحیح و پیشرفت نظام های مختلف آموزشی مربوط به کشورمان مفید واقع شویم و کمبود ها و مشکلات ناشی از عدم به روز شدن این نظام هارا برطرف نماییم.

کلید واژه

آموزش و پرورش تطبیقی. آموزش پیش دبستانی سوئد. آموزش ابتدایی سوئد. اهداف آموزش پیش دبستانی و ابتدایی. آموزش پیش دبستانی و ابتدایی ایران

مقدمه

نظام های آموزشی به دنبال تربیت نیروی انسانی است. تربیت انسانی دارای مفهوم گسترده و در بردارنده ی ابعاد گوناگون می باشد. نظام آموزش و پرورش رسمی هر کشوری بخش قابل ملاحظه از آکوزش و پرورش نیروهای انسانی را به عهده دارد. آموزش و پرورش تطبیقی، به شناسایی، تحلیل و مقایسه شباهت ها و پدیده های تربیتی در داخل یک مظام آموزشی و یا بین نظام های آموزش و پرورش کشور های مختلف جهان با توجه به عوامل اجتماعی، مذهبی، اقتصادی، سیاسی موثر در تشکیل و پیدایش آن ها میپردازد. در این مقاله نیز ما به بررسی نظام آموزش و پرورش کشور سوئد و مقایسه آموزش پیش دبستانی و ابتدایی کشور سوئد و ایران پرداخته ایم

بتوانیم با دید وسیع تری به مسائل مربوط به آموزش پیش دبستانی و ابتدایی بپردازیم و در پیشرفت و توسعه برنامه های این مقاطع کوشا تر باشیم.

حکومت

سوئد دارای قانون اساسی و نظام سلطنتی مشروطه است. ریکسداک (مجلس قانونگذاری Rik Sedak) روح حکومت و نخست وزیر، رئیس قوهی اجرای است. سوئد کشوری است با حکومت دموکراسی. احزاب از اختیارات قانونی برخوردار هستند.

در سوئد احزاب مختلف وجود دارند و از آن جمله‌اند:

۱. حزب سوسیال دموکراتیک

۲. حزب محافظه‌کار

۳. حزب مرکزی

۴. حزب لیبرال

۵. حزب کمونیست

اتحادیه‌های صنفی در این کشور بسیار قدرتمند هستند. بیش از ۹۰٪ کارگران و بیش از ۵۰٪ کارمندان به عضویت اتحادیه‌های صنفی درآمده‌اند.

طبق قانون اساسی سوئد، کشور دارای ۲۳ ایالت است که در هر ایالت یک فرماندار منصوب از طرف دولت دارد و ایالت را زیر نظر شورای منتخب مردم اداره می‌کند. (فرجاد، ۱۳۸۲، ص ۳۴۹)

برخی اطلاعات لازم در مورد کشور سوئد

آموزش و بهداشت

دانش آموز دبستانی (۱۲-۷سال) در حدود ۶۵۸۱۲۷ نفر

دانش آموز دبیرستانی (۱۸-۱۳سال) در حدود ۶۰۷۱۹۹ نفر

دانشجو ۲۱۶۴۱۲ نفر

پزشک در حدود ۱۷۴۰۰ نفر، برای هر ۴۷۸ نفر یک پزشک

تخت بیمارستانی ۱۳۴۱۸۷، برای هر ۶۲ نفر یک تخت (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۴۹ و ۳۵۰)

آموزش و پرورش در سوئد :

اوضاع جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی

سوئد در قاره‌ی اروپا و یکی از کشورهای پیشرفته جهان است. وسعت آن ۴۵۰ هزار کیلومتر و جمعیت آن در حدود ۳/۸ میلیون نفر است. سوئد به صورت پادشاهی اداره می‌شود. وسعت آن در حدود ۱/۴ وسعت ایران و از نظر جمعیت ۱/۷ جمعیت ایران را داراست. ۲۰٪ جمعیت آن در روستاها زندگی می‌کنند. حدود ۷٪ به کشاورزی اشتغال دارند و بیش از ۵۰٪ در بخش خدمات مشغول کارند. نرخ افزایش جمعیت در سوئد در حدود ۳/۰ درصد در سال است. نرخ زاد و ولد ۱۴/۱ نفر در هزار و مرگ و میر ۱۱/۲ در هزار است.

سوئد در شمالی‌ترین بخش اروپا قرار گرفته ولی آب و هوای آن بر اثر عبور جریان‌های آب گرم گلف استریم ملایم‌تر از حد طبیعی است. ۱/۲ از خاک سوئد را جنگل تشکیل می‌دهد. تهیه‌ی کاغذ، چوب، خمیر کاغذ از فعالیت‌های صنعتی آن به شمار می‌رود. سوئد از لحاظ معادن، به ویژه معادن آهن و سنگ‌های سولفید طلا، نقره و مس غنی است.

از نظر سیاسی، کشوری سوسیالیستی است و پادشاهی در آن تشریفاتی و ارثی است و قدرت در اختیار مجلس (Riksdag) و دولت منتخب آن است. دوره‌ی انتخاب نمایندگان مجلس سه سال می‌باشد. هیات دولت مرکب از دوازده وزیر دارای وزارتخانه و شش وزیر مشاور است که همه‌ی وزیران با رای مجلس برگزیده می‌شوند. در سوئد، چهار حزب سیاسی فعالیت دارند. قوی‌ترین آنها حزب سوسیال دموکرات است. ۹۵٪ مالکیت صنایع و ۲/۳ فعالیت نگهداری و بهره‌برداری از جنگلها در دست بخش خصوصی است. نیمی از خانه‌های سوئد خصوصی است و ۱/۴ آن در اختیار تعاونی‌ها، بقیه در مالکیت دولت یا موسسه‌های وابسته به آن است.

از نظر نظامی کشوری است که در جنگ‌ها همیشه عدم وابستگی خود را اعلام می‌کند و در معاهدات نظامی وارد نمی‌شود. سوئد بین ۴ تا ۵٪ درآمد ملی خود را صرف هزینه‌های دفاعی می‌کند.

آموزش و پرورش در کلیه سطوح و بهداشت و درمان و پاره‌ای خدمات ارتباطی و مخابراتی دولتی است. زبان مردم سوئد شاخه‌ای از زبان آلمانی است. سوئد دارای ملیتی نسبتاً قدیمی می‌باشد. بیش از صد سال است که مردم آن به زبان سوئدی صحبت می‌کنند.

مردم سوئد عیسوی و وابسته به کلیسای اوانزلیت نوترن هستند. این کلیسا از نظر سازمانی و مالی به دولت وابسته است، اما در مسائل مذهبی، استقلال دارد.

سوئد تاکنون کشوری مهاجرپذیر بوده است، بیشتر مهاجران از کشورهای فنلاند هستند. مهاجران ترک، یونانی، کشورهای آسیایی نیز در سوئد زیاد هستند و روی هم حدود ۷ یا ۸٪ جمعیت سوئد را تشکیل می‌دهند. یکی از استادان دانشگاه برکلی آمریکا درباره‌ی وضع سوئد گفته است:

"رشد و توسعه‌ی صنعتی کشور سوئد را در صدسال گذشته نمونه‌ی موفقی از پیشرفت صنعتی یک کشور اروپایی می‌توان شناخت. همراه با پیشرفت صنعتی در کشور مزبور، اقتصاد متکی به بازار نسبتاً آزاد و سرمایه‌گذاری قابل توجه بخش خصوصی در تولید و همچنین سرمایه‌گذاری دولت در آموزش و پرورش و ارتباطات و بهداشت و رفاه اجتماعی در کشور سوئد روندی رو به رشد داشته است."

صادرات سوئد در سال ۱۹۸۷ حدود نیمی از تولیدات صنعتی و قریب ۳۰٪ تولید ناخالص ملی آن بوده و از این لحاظ در بین کشورهای صنعتی اروپا از همه جلوتر است. درآمد سرانه در سوئد که در سال ۱۹۷۵ معادل ۹۱۱۶ دلار بوده در سال ۱۹۸۷ به ۱۸۸۰۰ دلار بالغ شده است. (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۵۰ و ۳۵۱، به نقل از اصلاحات آموزش و پرورش در سوئد از انتشارات وزارت برنامه و بودجه، تدوین عبدالحسین نفیسی و شادی نفیسی)

ساختار آموزش و پرورش در سوئد:

آموزش و پرورش سوئد از قرن نوزدهم تحت تاثیر نظام آموزش و پرورش در آلمان بوده است. از سال ۱۹۴۲ آموزش ابتدایی در سوئد به صورت برنامه‌ای اجباری اجرا شد. از ابتدای قرن بیستم، فشارهای اجتماعی باعث شد که سطح تحصیلات اجباری در این کشور از ابتدایی به متوسطه افزایش یابد بعد از جنگ جهانی دوم، پیشرفتهای سریعی در آموزش و پرورش سوئد صورت گرفت. در حال حاضر آموزش و پرورش اجباری در سوئد به مدت نه سال، از سن هفت سالگی تا شانزده سالگی اجرا می‌شود. علاوه بر آن، جوانانی که در سن شانزده تا هجده سالگی قرار دارند و تحصیل نمی‌کنند و کاری هم ندارند، باید تحت پوشش برنامه‌های کارآموزی هدایت شده قرار گیرند.

مدارس اجباری داری دو سطح سه ساله معادل تحصیلات ابتدایی سنتی است و یک سطح سه ساله که معادل تحصیلات مرحله اول متوسطه است.

سطح مقدماتی از پایه‌ی ۱ تا ۳

سطح میانی از پایه‌ی ۴ تا ۶

سطح متوسطه از پایه‌ی ۷ تا ۹

در سطوح مقدماتی و میانی، تدریس در هر کلاس به عهده‌ی یک معلم گذاشته شده که تدریس بیشتر مواد را به عهده دارد. در سطح متوسطه، از دبیرانی که در رشته‌های مختلف متخصص و ورزیده هستند، استفاده می‌شود.

در سطوح مختلف، دروسی از قبیل هنر، ورزش، موسیقی به عهده‌ی دبیرانی که در رشته‌های مزبور مهارت دارند واگذار می‌شود. تقریباً تمام کودکان تحصیلات اجباری را در مدارس عمومی دولتی می‌گذرانند و مدارس خصوصی بسیار نادرند. با اینکه تاسیس مدارس خصوصی در سوئد منع قانونی ندارد، با این وجود تعداد مدارس خصوصی بسیار کم است و در مجموع فقط ۱٪ از کودکان در مدارس خصوصی تحصیل می‌کنند. سال تحصیلی به مدت چهل هفته تقسیم شده و هر سال تحصیلی دارای دو نیم سال است. تاریخ شروع نیمسال اول در بهار و تاریخ شروع نیمسال دوم در پاییز است و برحسب مناطق مختلف، تغییر می‌کند. مطابق قوانین کشور سوئد، تمامی کودکان و نوجوانان این کشور باید به امکانات آموزش پیش دبستانی و مراقبت‌های ویژه کودکان بدون توجه به محل اقامت خود دسترسی داشته باشند. علاوه بر این تمامی کودکان و نوجوانان باید به صورت یکسان به نظام آموزش دولتی دسترسی داشته و تمامی مدارس نیز باید بدون توجه به محل اقامت دانش‌آموزان به ارائه خدمات آموزشی یکسان مبادرت نمایند. از آنجا که در کشور سوئد شهرداری‌ها مسئولیت ارائه آموزش پایه ویژه کودکان را عهده دار می‌باشند، از این رو موظف به ارائه خدمات ایاب و ذهاب به دانش‌آموزان نیز هستند.

امتیازات آموزشی دسترسی جغرافیایی

دولت سوئد همچنین به تأمین نیازمندی‌های مدارس سوئدی مستقر در کشورهای خارجی با تعداد متعددی از شهروندان سوئدی مبادرت نموده و بودجه‌های خاصی به اجرای چنین اهدافی تخصیص می‌دهد. از جمله مهم‌ترین سیاست‌های دولت سوئد در جهت نیل به چنین اهدافی می‌توان به افزایش برگزاری دوره‌های آموزش از راه دور (برنامه‌های آموزشی غیرمتمرکز) در جهت گسترش دامنه جغرافیایی، برگزاری و ارائه دوره‌های آموزش عالی اشاره نمود. مطابق قوانین ملی کشور سوئد تمامی کودکان و نوجوانان سوئد از حق انتخاب مراکز و مدارس مقاطع پیش دبستانی، ابتدایی و آموزش عالی برخوردار هستند و این در حالی است که علاوه بر نظرات دانش‌آموزان، شرایط آموزشی خاصی نیز باید در روند پذیرش دانش‌آموزان یا دانشجویان مدنظر قرار گیرد (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۵۱ و ۳۵۲).

اهداف کلی آموزش و پرورش در سوئد

در قانون اساسی سوئد در مورد آموزش چنین تصریح شده است.

«در آموزش و پرورش سوئد، هدف اصلی، بهره‌مند ساختن دانش آموزان از معرفت آموزش مهارتها و اعتلای شخصیت هماهنگ آنان است تا به یاری خانواده اعضایی وظیفه‌شناس و شایسته برای جامعه پرورش یابند.»

همچنین در مورد برنامه‌های تحصیلی تاکید شده است:

«مدارس اجباری بخشی از جامعه است» و «برنامه تحصیلی بازتاب نقطه نظرهای دموکراسی در رابطه با اجتماع می‌باشد و این امر متضمن آن است که انسانها فعال و خلاق هستند و برای همکاری با دیگران در درک و ارتقاء شرایط زندگی خود و دیگران، هم توانا و هم ناگزیر از پذیرش مسئولیت و جویای معرفت هستند.»

محتوای برنامه‌ها و روشهای اجرایی آنها باید چنان باشد که نگرش افراد را نسبت به جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنند، تقویت کند. برعهده‌ی مدارس است که به تناسب افزایش سن و میزان رشد و بلوغ دانش‌آموزان با واگذاری مسئولیت‌های سنگین‌ترین به آنان، توان تصمیم‌گیری جمعی در آنان را تقویت کنند. اهداف کلی به صورت جامع مطرح شده‌اند و به منزله‌ی راهنما و سمت‌گیری جریان آموزشی تلقی می‌شوند و بینش حاکم بر جامعه را نشان می‌دهند. اما برنامه‌ریزی درسی و آموزشی برای هر ماده‌ی درسی مجموعه‌ای از موارد و هدفهای رفتاری را در آنها مشخص می‌سازد.

در سوئد مثل سایر کشورهای غربی، در حال حاضر، مسائلی از قبیل بزهکاری کودکان و نوجوانان مطرح است. فرار از مدرسه، خرابکاری، ترک تحصیل و سرانجام اعتیاد و غیره از جمله مسائل مبتلابه نوجوانان و جوانان است.

در یک بررسی اجمالی در مورد افت تحصیلی معلوم شده که ۸٪ از دانش‌آموزان در تحصیلات خود موفق نمی‌شوند. و به این جهت مدرسه را در خلال تحصیل ترک می‌کنند و این مساله در سوئد به صورت یک مساله اساسی، مطرح شده است؛ بخصوص در سطح تحصیلات اجباری که دولت خود را به انجام کامل آن موظف می‌داند. شاید یک علت آن ترکیب نامتجانس جمعیتی آن باشد که در حال حاضر ۸٪ جمعیت آن را مهاجران تشکیل می‌دهند. کشور سوئد برای فرزندان مهاجران که طبعاً به زبان سوئدی آشنا نیستند، برنامه‌های ویژه ترتیب می‌دهد. و آنها در مدارس ویژه تحصیل می‌کنند و در این کار، دو هدف تعقیب می‌شود. یکی اینکه به مهاجران زبان سوئدی می‌آموزد و دیگری اینکه به فراگیری زبان بومی آنها در حد امکان کمک می‌کند. بتدریج که کودکان غیربومی با زبان و ملیت سوئد، آشنایی پیدا می‌کنند، در مدارس سوئدی پذیرفته می‌شوند و مثل سایر دانش‌آموزان به تحصیل می‌پردازند.

معمولا زبان تدریس در پایه‌های مقدماتی برای کودکان، زبان مادری آنهاست و در پایه‌های دیگر زبان سوئدی جای آن را می‌گیرد. در تحصیلات کلاسیک، گرایش به مهارت‌های عملی در نظام آموزشی سوئد به عنوان یک اصل تلقی شده است. (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۵۲ و ۳۵۳)

برنامه‌های درسی

برنامه‌های درسی مشتمل بر عناوین دروس در هر پایه و زمان تدریس آنها به صورت کارآموزی در کلاس مشخص شده است. در این کشور به تجارب عملی آموزشی، توجه خاصی می‌شود. آیین‌نامه و مقررات آموزشی و تفسیر آنها آنچنان که در نظام آموزش و پرورش ایران مرسوم است، در سوئد وجود ندارد؛ اما به بررسی مسائل مبتلابه آموزشی و تجارب معلمان، مدیران و دست‌اندرکاران آموزش و پرورش بیشتر توجه می‌شود و از این راه، نیازهای آموزشی در پایه‌ها و سطوح برحسب مقتضیات و زمان مشخص می‌شود و جزء برنامه‌های رسمی آموزش قرار می‌گیرد. یافته‌های تجربی و تحقیقاتی از جمله منابعی هستند که در برنامه‌های آموزشی از آنها استفاده می‌شود.

در برنامه‌های درسی و آموزشی مساله‌ی توجه به تجارب و کسب مهارت‌ها در مورد دانش‌آموزان اینگونه تفسیر شده است:

«گزارش تحقیقات و فعالیت‌های تجربی، دست‌آوردهای روزمره‌ی مدارس و مسائل جاری می‌تواند برای شروع بحث و بررسی و تصمیم‌گیری پیرامون شیوه‌های مختلف کار، چگونگی ترکیب و انتخاب موضوعات درسی و شیوه‌های گوناگون سازمان‌دهی، مورد استفاده قرار گیرد.»

تفاسیر و یادداشت‌ها همراه با آمار، اطلاعات، آموزش ضمن خدمت و مواد کمک آموزشی باید فعالانه در جهت تجدیدنظر در محتوای روش‌های کار و سازماندهی به کار گرفته شود. از این جهت در نظام آموزشی سوئد به مسائل آموزشی در روند غیرمتمرکز، توجه زیادی شده است. هر مدرسه باید طرحی برای کارش ارائه دهد. این طرح محلی نمایانگر اهداف آرمان‌های مدرسه است که می‌توان آن را همچون برنامه‌ی توسعه‌ی محلی و نوعی برنامه‌ریزی درسی و آموزشی قلمداد کرد. طرح باید بر پایه‌ی فهرستی از مسائل و مشکلات تهیه شود. در برنامه‌ها هیچگونه ساختار از پیش تهیه شده‌ای برای طرحها وجود ندارد و برنامه‌ریزی درسی و آموزشی به عهده‌ی مسئولان محلی گذاشته شده است. (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۵۴)

مدت تحصیل

مجموع ساعات کلاسها طی هفته برای هر یک از پایه‌ها مشخص است. هر زنگ کلاس ۴۰ دقیقه مشخص شده است.

پایه اول ۲۰ زنگ در هفته

پایه دوم ۲۴ زنگ در هفته

پایه سوم ۳۰ زنگ در هفته

بقیه پایه‌ها هر یک ۳۳-۳۴ زنگ در هفته. (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۵۴ و ۳۵۵)

برنامه ساعت های درس:

موضوع درس	سطح مقدماتی	سطح میانی	سطح عالی (متوسطه)
انگلیسی	2	10	9
ورزش	6	9	9
ریاضیات	13	15	12
موسیقی	4	5	2
موضوعات عمومی	18	21	32
علوم اجتماعی	-	15	17
علوم طبیعی	-	7	15
هنرهای دستی	2	5	9
زبان سوئدی	29	26	20
نقاشی	-	6	5
علوم خانه‌داری	-	1	4
کودکیاری	-	-	1
دروس اختیاری	-	-	1
جمع ساعات	74	102	100

ساختار اداری و اجرایی (مدیریت در آموزش و پرورش)

آموزش اجباری در سوئد، سابقه‌ای کهن دارد و آخرین اصلاحات آن در سال ۱۹۸۳ صورت گرفته است. تقسیم وظایف از نظر مدیریت در سازمان آموزش و پرورش به شرح زیر است:

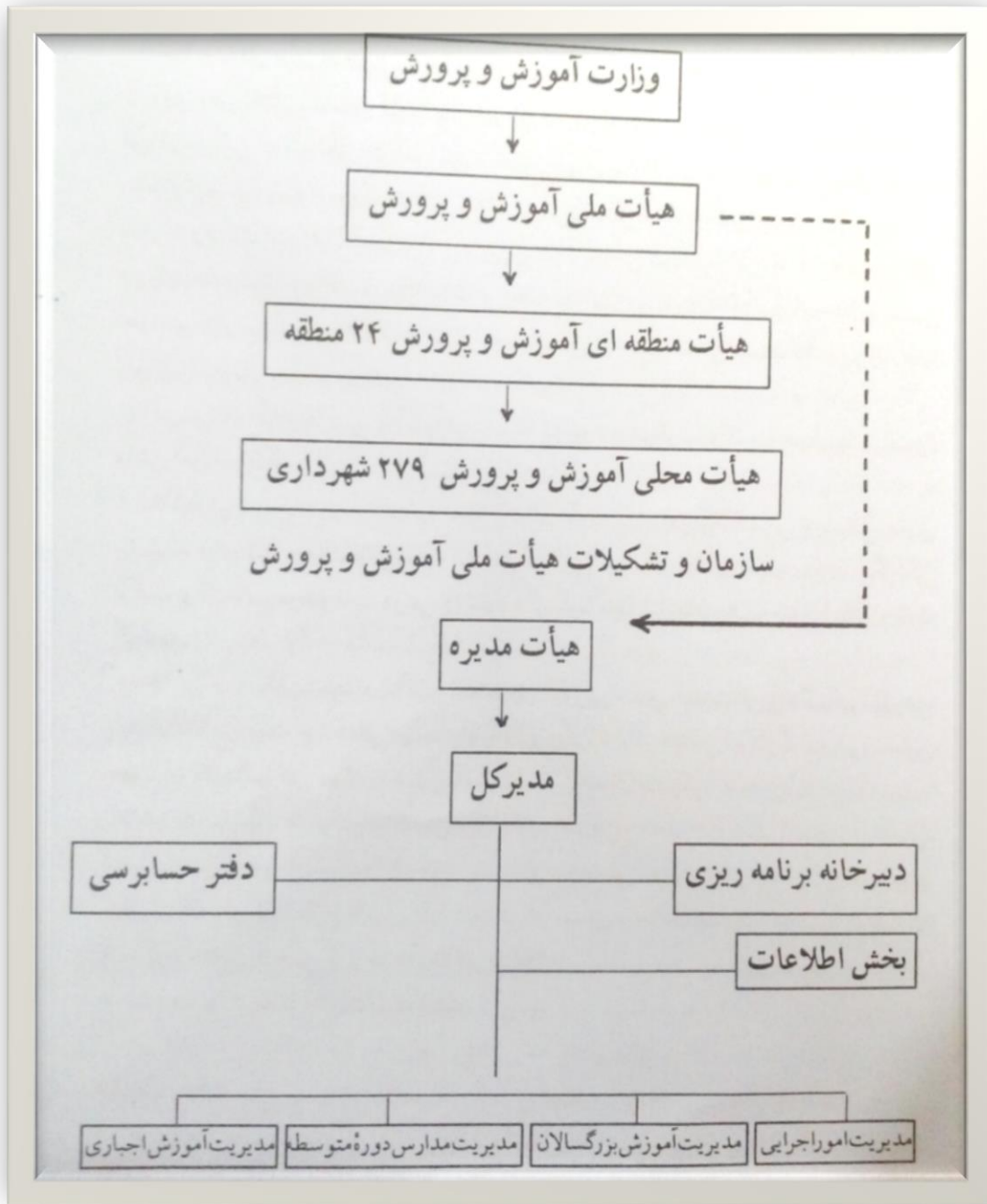
در سطح سیاست مرکزی (دولت و مجلس). اهداف و اصول راهنما را تعیین می‌کنند. به عبارت دیگر، چارچوبی را که در محدوده‌ی آن، اهداف باید محقق شود، مشخص می‌سازند و منابع مالی را تصویب می‌کنند.

سطح اجرایی و مدیریت مرکزی (هیات ملی آموزش و پرورش). مسئولیت کلی راهنمایی و هدایت امور اجرایی را برای رسیدن به اهداف برعهده دارد و باید مبانی و مقدمات لازم برای تغییر اهداف و سیاست‌های کلی را در منطقه فراهم آورند. سطح اجرایی و مدیریت منطقه‌ای (هیات منطقه‌ای آموزش و پرورش). مسئول امور توسعه، هماهنگی، برنامه‌ریزی در منطقه است و نیز عهده‌دار هدایت امور اجرایی برای رسیدن به اهداف و اصول راهنما در منطقه می‌باشد.

شهرداریها، شورای محلی آموزش و پرورش مسئول مدیریت فعالیت‌های روز به روز مدارس است و توسعه‌ی فعالیت‌های آموزشی را با توجه به برنامه‌ها و کمک‌های مقامات دولتی، برعهده دارد.

در اجرای برنامه‌ی تحصیلی جدید و دیگر اجزای برنامه‌ی اصلاحات، هیات‌های آموزش و پرورش با هیات‌های منطقه‌ای همکاری نزدیک دارد. همچنین بین مراکز تحقیقاتی دانشگاه‌ها و شورای ملی آموزش و پرورش همکاری نزدیکی وجود دارد. در اجرای طرح جدید، سیاست کلی آن است که به امر عدم تمرکز توجه بیشتری شود. مقامات محلی در نظام فعلی آموزش و پرورش وظایف مهمی به عهده دارند و حمایت از آنها در سرلوحه برنامه‌های دولت منظور شده است. (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۵۵ و ۳۵۶)

نمودار تشکیلات نهاد اجرایی و مدیریت در مدارس:

در کشور سوئد نهاد آموزش و پرورش نهاد کوچکی است متشکل از حدود ۱۵۰ نفر متخصص که به کار تدوین سیاست‌ها و تهیه بودجه‌ی ملی آموزش و پرورش می‌پردازند؛ ولی اجرا سیاستها و نظارت بر سازمان اداری از وظایف هیات‌های ملی است که علاوه بر آن، تدوین برنامه‌های درسی، تحقیقات، توسعه‌ی کاربرد را نیز عهده‌دار است. هر یک از این هیات‌ها زیر نظر یک مدیرکل در هر منطقه انجام وظیفه می‌کند.

تعداد دانش‌آموزان در مدارس با روند فعلی افزایش جمعیت رو به کاهش است. به عنوان مثال، تعداد دانش‌آموزان در سطح اجباری در سال ۸۰-۱۳۷۹ تقریباً ۱۰۳۷۷۰۰ بوده و در سال ۸۶-۱۹۸۵ به ۹۴۴۲۰۰ نفر کاهش یافته است. تعداد معلمان در مدارس، روند ثابتی دارد و در حدود ۹۶۰۰۰ نفر است. تعداد دانش‌آموزان در هر پایه‌ی مقدماتی ۲۵ نفر، تعداد دانش‌آموزان در هر پایه‌ی میانی ۲۰ نفر و تعداد دانش‌آموزان در هر پایه‌ی متوسطه ۲۰ نفر می‌باشد.

سیاست آموزشی در جهت حمایت هرچه بیشتر از دانش‌آموزان مساله‌دار و تدریس در گروه‌های کوچکتر جهت تسهیل امر آموزش انفرادی است و بدین جهت، بخش عمده‌ای از آموزش و پرورش در گروه‌های کوچکتر صورت می‌پذیرد. نسبت دانش‌آموز به معلم در مدارس اجباری بسیار کم است. آموزش ضمن خدمت یکی از برنامه‌هایی است که آموزش و پرورش به آن توجه خاصی دارد. ارتقای سطح تحصیل معلمان، جزء برنامه‌های آموزش و پرورش است.

فعالیت‌های بهسازی رفاهی در مورد دانش‌آموزان در دو سطح صورت می‌پذیرد؛ کارهای که به طور روزمره در مدرسه صورت می‌گیرد و کارهایی که توسط متخصصین انجام می‌شود. در سطح اول، هر معلمی مسئول است که به مسائل عمومی مدرسه و شاگردان توجه کند و در سطح دوم، مدیر و پرستار، پزشک مدرسه، روانپزشک مدرسه و مددکار اجتماعی، یک گروه کار تشکیل می‌دهند. «گروه بهسازی دانش‌آموزان» که مسئولیت برنامه‌ریزی کلیه‌ی موادی را که در سطح اول قابل اجرا نیست، بر عهده دارند.

تشکیل خانه‌ی کودک، مهد کودک، کودکستان، موسسه‌هایی که در ارتباط با مراقبت‌های پیش مدرسه‌ای هستند، اساساً به عنوان فعالیت‌های رفاه اجتماعی محسوب می‌شوند و در قلمرو وظایف هیات ملی آموزش و پرورش قرار نمی‌گیرند.

مدارس اجباری تا سن هفت سالگی کودکان آغاز نمی‌شود. در این مورد، آموزش و پرورش سوئد مدتهاست مطالعه می‌کند که سن شروع به تحصیل اجباری را کاهش دهد. در سال ۱۹۷۲، سن تحصیلات اجباری از هفت سالگی تصویب شد، ولی گفتگو بر سر اینکه سن شروع را یک سال کاهش دهند همچنان باقی است.

برخورد با مراقبت‌ها و آموزش‌های پیش‌مدرسه‌ای در سوئد در درجه‌ی اول، به عنوان یک مساله‌ی اجتماعی به موسسه‌های پیش‌مدرسه‌ای، وجهه‌ی خاصی بخشیده است. این مراکز به طور عموم زیرنظر مقامات شهرداری‌ها اداره می‌شوند. نسبت نونهال به مربی آنها بسیار پایین است - بندرت بیش از شش نفر - همچنین مسئولیت خاصی نسبت به کودکان مساله‌دار یا با نیاز ویژه (مثلاً کودکان مهاجر) بر عهده دارند. (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۵۷ و ۳۵۸ و ۳۵۹)

آموزش پیش دبستانی سوئد

در تمامی مراکز آموزشی پیش دبستانی، خدمات آموزشی و تفریحی برای کودکان رده‌های سنی یک تا ۴ سال ارائه می‌شود. طبق اصلاحات به عمل آمده موازی پیش دبستانی به ویژه مدارس بین‌المللی رایگان بوده و حداقل ۵۲۵ ساعت آموزش در سال برابر با ۳ ساعت در روز مبادرت می‌نمایند. گفتنی است که مدارس پیش دبستانی بین‌المللی از اول ژانویه ۲۰۰۳ آغاز به فعالیت کرده‌اند (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۵۹)

اهداف آموزشی مقطع پیش دبستانی سوئد

۱- شناساندن ارزش‌های اجتماعی به کودکان و تمرکز بر رشد ذهنی کودکان به واسطه تأثیرگذاری آموزشی بر آنان

۲- برقراری همکاری میان اولیاء و مربیان مراکز پیش دبستانی (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۵۹)

اهداف آموزشی مقطع پیش دبستانی ایران

از جمله مهمترین اهداف مقطع آموزش پیش دبستانی میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- رشد جسمانی، ذهنی، عاطفی و اجتماعی کودکان بر پایه اصول اخلاقی و مذهبی

۲- افزایش سطح توانایی‌ها و استعداد های کودکان

۳- آماده سازی و تربیت کودکان جهت درک مفاهیم علمی و ذهنی

۴- رشد و پویای زبان فارسی همسطح با زبان های محلی

۵- آماده سازی و تربیت کودکان جهت برقراری همکاری ها و معاشرت های اجتماعی

۶- حمایت از خانواده های کم درآمد در روند تربیتی و تحصیلی فرزندان

از جمله مهمترین اهداف مقطع آموزش پیش دبستانی می توان به موارد ذیل اشاره نمود

- ۱- تربیت کودکان در جهت اجرای اصول اسلامی در زندگی شخصی و اجتماعی
- ۲- تقویت احساس همکاری و مشارکت کودکان در فعالیت های اجتماعی و حس مسئولیت پذیری
- ۳- افزایش قدرت جسمی و ذهنی، برقراری تعادل جسمی و افزایش مهارت های پایه کودکان
- ۴- آموزش زبان فارسی در جهت تقویت ارتباطات و ابزار های آموزشی کودکان اعم از خواندن، نوشتن، شنیدن و حرف زدن (آقازاده، ۱۳۷۳، ص ۹۵)

برنامه های آموزشی مقطع پیش دبستانی سوئد

کودکان مقطع پیش دبستانی بیشتر از طریق فعالیت در محیط های طبیعی به آموزش علوم مبادرت می نمایند. با استفاده از روش های موضوعی، فرصت کنکاش، جستجو و کسب تجارب شخصی از طریق پرداختن به بازی، گفتگو، آواز، موزیک، نمایش، هنر، کاردستی و غیره برای کودکان ارائه بازی های مختلف در اشکال مختلف. مطابق فرایند یادگیری در مراکز آموزش پیش دبستانی، حداکثر بازی های گروهی باید در محیط های طبیعی صورت پذیرد. (فرجاد، ۱۳۸۲، ص ۳۶۰)

برنامه های آموزشی مقطع پیش دبستانی ایران

از جمله مهمترین برنامه های آموزشی مقطع آموزش پیش دبستانی می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۱- برنامه های علمی و عملی آموزشی که بر مشاهده و بازدید، آموزش زبان فارسی، ریاضیات مقدماتی، مفاهیم ابتدایی علوم و اعتقادات مذهبی مشتمل میگردد.
- ۲- فوق برنامه های آموزشی که بر صنایع دستی، خمیر بازی، بریدن و چسباندن اشیا، نقاشی، بازی های فکری، قصه گویی، شعرخوانی و تمرینات بدنی مشتمل می گردد. (آقازاده، ۱۳۷۳، ص ۹۷)

برنامه ریزی و مدیریت آموزشی ایران

از جمله تقسیم بندی های به عمل آمده توسط مراکز پیش دبستانی کشور می توان به موارد ذیل اشاره

نمود

کودکان رده های سنی ۴ تا ۱۸ ماه

کودکان رده های سنی ۱۸ ماهه تا ۳ سال

کودکان رده های سنی ۳ تا ۵ سال

کودکان رده های سنی ۵ سال (آقازاده، ۱۳۷۳، ص ۹۸)

آموزش ابتدایی سوئد

دوره آموزش ابتدایی طی آموزش فراگیر ۹ ساله به کودکان رده های سنی ۷ تا ۱۶ سال ارائه می شود. این در حالی است که در صورت توافق والدین، کودکان از حق آموزش در سن ۶ سالگی برخوردار می شوند. علاوه بر این در شرایط خاص می توان دوره آموزش کودکان سوئد را تا رده سنی ۸ سال به تعویق انداخت. دوره های آموزش پایه ابتدایی به طور رسمی از سال ۱۸۲۴ در سوئد برگزار شد. (فرجاد، ۱۳۸۲، ص ۳۶۶)

اهداف آموزشی مقطع ابتدایی سوئد

از جمله مهمترین اهداف آموزشی مقطع ابتدایی می توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- گسترش معیارها و ارزش های اخلاقی معمول در میان کودکان

۲- تلاش در جهت رشد ذهنی و یادگیری هرچه بیشتر کودکان سوئدی

۳- نفوذ در کودکان

۴- برقراری هماهنگی میان مراکز آموزش پیش دبستانی و مدارس ابتدایی (فرجاد، ۱۳۸۲، ص ۳۶۷)

آموزش ابتدایی ایران

اهداف آموزشی مقطع ابتدایی ایران

از جمله مهمترین اهداف مقطع آموزش ابتدایی میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- برقراری فضای مناسب آموزشی جهت پیشرفت اخلاقی و اعتقادی دانش آموزان

۲- پرورش استعدادها و خلاقیت های کودکان

- ۳- بهبود قدرت بدنی و جسمانی کودکان
- ۴- آموزش خواندن، نوشتن، محاسبه و برقراری معاشرت اجتماعی با سایر اعضای اجتماع
- ۵- آموزش مسائل بهداشت فردی و گروهی (آقازاده، ۱۳۷۳، ص ۹۹)

برنامه های آموزشی مقطع ابتدایی ایران

از جمله مهمترین برنامه های آموزشی مقطع ابتدایی میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

علوم قرآنی و تعلیمات دینی انشا و املا، فارسی، زبان فارسی (خواندن و درک مطلب)، تعلیمات اجتماعی، علوم هنری (نقاشی، خطاطی، کار دستی)؛ علوم طبیعی و بهداشت، علوم ریاضی، ورزش و تربیت بدنی

دروس مذکور در هفته ۲۴ ساعت ارائه شده و زمان هر کلاس درس ۴۵ دقیقه است. (آقازاده، ۱۳۷۳، صص ۱۰۱ و ۱۰۲)

آموزش متوسطه

سیستم آموزش متوسطه طی سال تحصیلی ۱۹۹۳ — ۱۹۹۲ معرفی شد. نظام مذکور طی سال تحصیلی ۱۹۹۶/۱۹۹۵ بطور کامل به مورد اجرا درآمد. از اول جولای ۱۹۹۲ طبق قوانین آموزشی کلیه مناطق موظف به فراهم آوردن شرایط ورود به مراکز آموزش متوسطه برای تمامی دانش آموزان فارغ التحصیل آموزش پایه شده اند. تسهیلات فوق به تمامی دانش آموزان زیر رده سنی ۲۰ سال و آن دسته از افرادی که در ۶ ماه اول بیستمین سال زندگی خود بسر می برند اعطا می شود. عمده فعالیت های مطالعاتی مراکز آموزش متوسطه در مدارس مناطق کشور صورت می پذیرد.

مطالعات و تحصیل در رشته های کشاورزی، جنگلداری، باغبانی و برخی مشاغل مرتبط در مدارس شوراهای شهر صورت می گیرد. تمامی مراکز متوسطه سوئد مختلط و رایگان است و این در حالی است که مراکز مستقل نیز فعالیت دارند. مراکز آموزشی متوسطه عموماً در مناطق بزرگتر واقع شده و دانش آموزان مناطق مختلف در این مدارس حضور می یابند. اغلب مدارس متوسطه بزرگ، برنامه های مطالعاتی گوناگونی را ارائه می دهند (فرجاد، ۱۳۸۲، ص ۳۶۰)

آموزش متوسطه و فنی و حرفه‌ای

وضعیت کلی و سابقه

از نظر تاریخی، به طور کلی دو جنبه‌ی متمایز آموزش متوسطه‌ی علمی و آموزش متوسطه‌ی فنی و حرفه‌ای در نظام آموزشی سوئد وجود دارد.

آموزش متوسطه‌ی علمی، آموزشی است که در سطح متوسطه به دریافت دیپلم منتهی می‌شود و به موجب آن، فارغ‌التحصیل متوسطه به دانشگاه راه می‌یابد. آموزش فنی و حرفه‌ای آموزشی بود که فارغ‌التحصیلان آن کمتر به دانشگاه راه می‌یافتند؛ ولی در اثر اصلاحاتی که در این مورد به عمل آمد، فرایند اصلاحات سطوح و انواع مختلف آموزش متوسطه را فراگرفت.

در سوئد، امتحان نهایی متوسطه‌ی علمی شامل پنج ماده‌ی درسی کتبی و چهار ماده درسی شفاهی بود. این امتحانات در سال در سال ۱۹۶۸ حذف شد و جای خود را به نمره‌های آزمون بهنجار شده‌ی درسی که در دوسال آخر متوسطه اجرا می‌شود، واگذار کرد. از شروع سال تحصیلی ۱۹۷۲، دوره‌های مختلف علمی و حرفه‌ای در هم ادغام شد و از جمع آنها مدارسی با رشته‌های متنوع، ۲۲ رشته یا مسیر تحصیلی به دست آمد. مدرسه‌ی متوسطه تلفیقی از رشته‌های زیر است:

- آموزش عمومی پایه
- آموزش حرفه‌ای
- آموزش مهارت‌های مفید بازار کار
- آموختن مهارت‌های مفید برای ادامه‌ی تحصیل

برنامه‌ریزی درسی و آموزشی چنان بود که ترکیب موضوعات به این چهار زمینه را به نسبت متفاوت در مسیرهای تحصیلی مختلف تسهیل می‌کرد.

ساختار آموزش در این مدارس به سه شاخه‌ی عمده تقسیم می‌شد:

شاخه‌ی سه ساله‌ی مسیرهای تحصیلی علمی (اقتصاد، علوم انسانی، علوم اجتماعی، علوم تجربی، فنی).

شاخه‌ی دوساله‌ی حرفه‌آموزی مقدماتی (اقتصاد، موسیقی، اجتماعی، فنی).

شاخه‌ی دوساله‌ی حرفه‌آموزی (نساجی، ساختمان، الکترونیک، مکانیک اتومبیل، صنایع غذایی، تولید،

مکانیک، توزیع، مصرف، مددکاری اجتماعی، کشاورزی، کشتی‌سازی)

فارغ‌التحصیلان مسیرهای حرفه‌آموزی همانند دیگر مسیرها می‌توانند به دانشگاه وارد شوند. حتی در سال

۱۹۷۲ به کسانی که در امتحانات نهایی مدارس متوسطه‌ی علمی رد شده‌اند، اجازه داده شد به شرط دارا بودن سابقه‌ی کار مفید به دانشگاه راه یابند.

این اقدامات اصلاحی، بر اثر مطالعه و تحقیقات بعدی و تجاربی که از اجرای اصلاحات حاصل آمد، مورد تجدید نظر قرار گرفت که شرح آن در صفحات آینده خواهد آمد. (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۵۹ و ۳۶۰)

آموزش تکمیلی متوسطه

نخستین مدارس مقطع تکمیلی آموزش متوسطه کشور سوئد با تصویب قوانین جدید آموزشی آغاز به فعالیت نمودند، دانش آموزان دختر نیز به گذراندن مقطع آموزشی مذکور در مدارس خصوصی ویژه دختران که طی قرن ۱۸ تاسیس یافت، نایل آمدند، در طول قرن نوزدهم، مدارس مقطع تکمیلی آموزش متوسطه، با مدارسی که بیشتر جهت گیری عملی داشتند، ادغام شده و مراکز آموزش متوسطه شکل گرفت. در آغاز قرن بیستم، مقطع آموزش متوسطه خود به ۲ مقطع مقدماتی، متوسطه و تکمیلی تقسیم شد. در مراکز مقدماتی متوسطه زبان لاتین تدریس نشده و بر آموزش عمومی تاکید می شود. این در حالی است که در مراکز تکمیلی آموزش متوسطه، دانش آموزان برای ادامه تحصیل در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی آماده می شوند. مقطع آموزش مقدماتی متوسطه با اخذ گواهینامه پایان دوره به پایان می رسد. (فرجاد، ۱۳۸۲، ص ۳۶۱)

وضع فعلی آموزش متوسطه و فنی و حرفه‌ای

در حال حاضر، مدارس تلفیقی متوسطه دارای مسیرهای سه‌گانه‌ی: علمی، حرفه‌آموزی و حرفه‌آموزی مقدماتی است. مدت تحصیل در هر یک از مدارس مزبور بین دو تا چهارسال است. کسانی که در دوره‌های چهارساله‌ی فنی شرکت می‌کنند، پس از گذراندن سه سال تحصیل به آنان مدرک پایان تحصیلات متوسطه اعطا می‌شود. بیش از ۹۰٪ دانش‌آموزانی که تحصیلات اجباری را تمام می‌کنند؛ متقاضی ورود به آموزش دوره‌ی دوم متوسطه هستند.

چون دانش‌آموزان در سنین متفاوت و با تجارب مختلف وارد مسیرهای گوناگون تحصیلی می‌شوند، بنابراین، از نظر استعداد علمی در درجات مختلفی قرار دارند. البته مستعدترین افراد به طور خودکار، متقاضی تحصیل در مسیرهای علمی نیستند و بسیاری از آنها مسیرهای حرفه‌ای را ترجیح می‌دهند؛ بیشتر به این علت که زودتر به کار مطمئن دست یابند. مسیرهای حرفه‌آموزی اکنون بالغ بر شانزده مسیر و حاوی ۵۵۰ برنامه‌ی درس تخصصی است.

زبان خارجی در تمامی رشته‌های علمی و بیشتر رشته‌های حرفه‌آموزی اجباری است. دانش‌آموزانی که در دیگر رشته‌های حرفه‌ای که در آنها زبان انگلیسی اجباری نیست تحصیل می‌کنند، می‌توانند تحصیل این زبان را به عنوان درس اختیاری انتخاب کنند.

ورود به آموزش در سوئد، نخست مستلزم دستیابی به شرایط عمومی ورود به دانشگاه است که برای همه‌ی رشته‌ها یکسان است و سپس جوابگویی به شرایط خاص هر برنامه‌ی تحصیلی است.

شرایط عمومی عبارت است از حداقل دو سال تحصیلات دوره‌ی دوم متوسطه یا دوره‌های معادل آن در مدارس بزرگسالان، به علاوه، زبان انگلیسی معادل دو سال تحصیل در مدارس متوسطه. یک نفر که حداقل ۲۵ سال داشته باشد و چهار سال سابقه‌ی اشتغال مفید و سواد انگلیسی معادل دو سال متوسطه، می‌تواند متقاضی ورود به دانشگاه شود.

اگر تعداد متقاضیان زیادتر از محل‌های خالی باشد، گزینش صورت می‌گیرد. ابتدا همه‌ی متقاضیان به ۴ گروه تقسیم می‌شوند

۱. کسانی که سه سال تحصیلات متوسطه دارند.

۲. کسانی که دو سال تحصیلات متوسطه دارند.

۳. کسانی که شرایط عمومی ورود به آموزش عالی را در مدارس بزرگسالان به دست آورده‌اند.

۴. کسانی که به واسطه‌ی سن و سابقه‌ی کار مفید، دارای شرایط شناخته شده‌اند.

به هر گروه به نسبت تعدادشان درصدی از محل‌های خالی دانشگاه تعلق می‌گیرد و سپس بر حسب نتایج نمره‌های تحصیلات متوسطه و برای کسانی که صدق کند، سابقه‌ی کار، گزینش صورت می‌گیرد. مطابق آیین‌نامه، همواره تعدادی از محل‌های دانشگاه به کسانی که در عرض سه سال گذشته به کار اشتغال داشته‌اند، اختصاص می‌یابد.

هر مدرسه متوسطه‌ی تلفیقی توسط یک مدیر اداره می‌شود و مدیران گروه‌های آموزشی در انجام وظایف به مدیر کمک می‌کنند. تعداد دانش‌آموزان هر مدرسه بین ۳۰۰ تا ۱۵۰۰ نفر متغیر است. تعداد دانش‌آموزان در کلاسهای نظری عموماً از سی نفر و در کلاسهای عملی از شانزده نفر تجاوز نمی‌کند. (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۶۱ و ۳۶۲)

آموزش عالی

آموزش دانشگاهی در سوئد سابقه‌ای طولانی دارد. دانشگاه‌های صاحب نام سوئد که در گذشته پاره‌ای از اساتید آن موفق به کسب جایزه‌ی نوبل شده‌اند، سخت پایبند پژوهش در زمینه‌های مختلف علمی و هنری بوده و هستند.

برخورد بین توسعه‌ی کمی دانشگاهها و کیفیت و عمق تحصیلات، برخورد بین رضایت و علاقه‌ی فردی با نیاز نیروی انسانی و الزامات بازار کار، برخورد بین استقلال دانشگاهها با هماهنگی‌های مورد نظر نظام سیاسی، مسأله‌ی برابری و عدالت اجتماعی به نخبه‌گرایی و گزیده‌پروری، مسأله‌ی مشارکت دانشجویان و کارکنان در سیاست‌گذاری دانشگاهی و تنظیم اهداف و برنامه‌های درسی و اداره‌ی دانشگاه و بالاخره در سالهای اخیر، فشار از بالا و پایین، یعنی از طرف دانشجویان و کارکنان و طبقات پایینتر جامعه از یک طرف و از طرف دیگر، اصرار مسئولان اجرایی و سیاست‌گزاران بودجه و توزیع‌کنندگان امکانات، دست به دست هم داد تا دانشگاهها را وادار کنند بیش از پیش به نیازهای جامعه پاسخگو باشند.

بدین جهت است که مسأله‌ی اصلاحات آموزش عالی سه جنبه‌ی متمایز و در عین حال مرتبط را دربرمی‌گیرد. یکی بازتاب اصلاحات آموزش عمومی و اجباری و آموزش متوسطه و ادغام پذیرش در دانشگاههاست. دیگری انطباق بیشتر فعالیتهای دانشگاهها با نیازهای جامعه و علائق فرد و بالاخره سومین جنبه، خارج کردن اختیار تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری امور دانشگاهی از انحصار مطلق دانشگاهیان برجسته و نخبگان است. (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۶۱ و ۳۶۲)

وضع فعلی آموزش عالی در سوئد

از جنبه‌های مهم آموزش عالی سوئد، باز شدن دربهای دانشگاه بر روی طبقات گسترده‌تری از جامعه است. هر چند که هنوز هم آموزش عالی در این کشور به ضرر فرزندان طبقات کارگر و زنان، به صورت غیرمتعادل جلوه می‌کند، ولی سخت‌گیری دانشگاهها به گونه‌ای است که این عدم تعادل را به حداقل، کاهش می‌دهد. طیف وسیعتری از مردم - به لحاظ شغل یا سن - هم اکنون به دانشگاه راه یافته‌اند و از این جهت، گسترش آموزش عالی در مناطق جدید، این امکانات را در اختیار کسانی قرار داده است که قبلاً از آن محروم بودند یا برای دستیابی به آن، هزینه‌های خاص را باید متقبل می‌شدند.

از جنبه‌های دیگر، آموزش عالی در سوئد، مسأله‌ی واگذاری قدرت تصمیم‌گیری به مناطق مختلف و اجرای سیاست غیرمتمرکز است. اکنون تمام موسسه‌های آموزش عالی، یک واحد دولتی شناخته می‌شوند که کارکنان آنها کارمندان دولت مرکزی هستند و دانشجویان، شهریه‌ای نمی‌پردازند.

هیأت ملی دانشگاهها و موسسه‌های آموزش عالی، عالی‌ترین مرجع اداری کننده‌ی آموزش عالی است و به طور مستقیم، در برابر هیأت دولت مسئول است. اعضای این هیأت بیشتر از نمایندگان نهادهای مختلف هستند، از جمله دو نفر نماینده‌ی کارکنان.

یکی از وظایف اصلی این هیأت، ارائه‌ی بودجه‌ی سالیانه‌ی دانشگاهها و موسسه‌های آموزش عالی به هیأت دولت است. کشور از لحاظ آموزش عالی به شش منطقه تقسیم شده است و هر منطقه، دارای یک هیأت آموزش عالی است که چند موسسه‌ی آموزش عالی مستقر در آن منطقه را هدایت می‌کند. وظیفه‌ی آن، برنامه‌ریزی هماهنگی توسعه‌ی آموزش‌های در حد لیسانس و کمتر است. کلیه‌ی اعضای این هیأتها دولت منصوب می‌شوند و هر یک، نماینده‌ی نهادهای مختلف جامعه‌ی محلی هستند. علاوه بر آن، هر موسسه‌ی آموزشی عالی دارای یک شورای اجرایی است که از رئیس آن موسسه، نمایندگان دیگر نهادهای دولتی، نمایندگان استادان و نمایندگان کارکنان و دانشجویان تشکیل شده است.

از لحاظ ساختار آموزشی، عموم آموزش‌های لیسانس و پایین‌تر، در قالب صد برنامه‌ی تحصیلی که توسط مجلس تصویب شده است، انجام می‌شود.

برنامه‌های آموزش عالی از یک سال تا ۵/۵ سال طول می‌کشند و به طور کلی، برای جوابگویی به نیازهای بازار کار طراحی شده است البته نیازهایی که جنبه‌ی مستمر و پایدار داشته باشند. علاوه بر این برنامه‌ها، برنامه‌های تحصیلی محلی نیز وجود دارد که توسط مقامات محلی طراحی شده و از بودجه‌ی خاصی نیز تغذیه می‌کنند.

نوع سوم برنامه‌های تحصیلی، برنامه‌هایی هستند که برای رفع نیاز خود یا افراد خاصی به اجرا گذاشته می‌شود. نوع چهارم، برنامه‌های تک درسی است که برای علاقه‌مندان یک موضوع خاص ارائه می‌شود. برنامه‌های سه گروه، توسط شورای اجرایی دانشگاهها یا موسسه‌های آموزش عالی تصویب می‌شود.

سیستم آموزش براساس امتیازهای واحدی تنظیم شده است. هر امتیاز معادل یک هفته کار کامل تحصیل است.

در هر سال تحصیلی چهل امتیاز وجود دارد. هر سال به دو نیم سال تقسیم می‌شود. کسانی که هشتاد امتیاز کسب کنند، می‌توانند وارد دوره‌های دکترا بشوند که حداقل مدت آن ۴ سال است و شامل مواد درسی و ارائه رساله است. رساله‌ی تحقیقاتی، مهمترین قسمت این سطح آموزشی است.

سیستم نمره‌گذاری بر اساس رد / قبول و در پاره‌ای موارد قبول با درجه‌ی امتیاز است. هر دانشجو بعد از اتمام برنامه‌ی تحصیل خود، به دریافت دیپلم دانشگاهی نائل می‌گردد. این دیپلم تابع طول دوره تحصیل نیست. ولی عموماً با عنوانی همراه است که معرف رشته‌ی تحصیلی و سطح تحصیلات طی شده است. مثلاً فوق لیسانس (M.A) یا دکترا (Ph.D).

سیاست‌های آینده‌ی آموزش و پرورش عالی در سوئد در چهار زمینه به شرح زیر:

۱. ارتباط بین آموزش و اقتصاد، بخصوص در موسسه‌های واقع در نقاط دورافتاده و کمتر توسعه یافته.
۲. بهبود کیفیت آموزشی
۳. اشاعه‌ی بیشتر عدم تمرکز
۴. تشکیل منابع مورد نیاز تحقیقات و آموزش از طریق گسترش تسهیلات و امکانات آموزشهای پیشرفته و دکترا.

نقش دانشگاهها در تربیت دبیر برای آموزشهای عمومی و متوسطه از این قرار است که کلیه‌ی معلمان مرحله‌ی مقدماتی آموزشی اجباری باید حداقل ۵/۲ سال تحصیلات دانشگاهی تمام وقت داشته باشد. معلمان دوره‌ی میانی باید سه سال تحصیلات دانشگاهی را بگذرانند. معلمان مرحله‌ی عالی آموزش اجباری، هر یک متخصص رشته‌ی خاصی هستند که حداقل باید یک دوره‌ی یک ساله تعلیم و تربیت را هم در یک دانشگاه بگذرانند. معلمان دوره‌ی دوم متوسطه عموماً متخصصین دارای درجه‌ی فوق لیسانس و دکترا در رشته‌ی تحصیلی مربوط هستند. معلمان و استادکاران دروس فنی و حرفه‌ای نیز دارای تحصیلات دانشگاهی هستند و علاوه بر آن، بیشتر آنها سابقه‌ی کار و تجربه‌ی ممتد و در رشته‌ی تخصصی خود داشته و در دوره‌های تعلیم و تربین دانشگاه شرکت کرده‌اند. (فرجاد، ۱۳۸۲، صص ۳۶۴ و ۳۶۵ و ۳۶۶)

دانشگاه های کشور سوئد

در دانشگاه‌های سوئد دو ترم تحصیلی وجود دارد: ۱. پاییز ۲. بهار (در ترم بهار رشته‌ها محدود هستند). سیستم آموزشی ترمیک و زبان آموزشی در مقطع لیسانس برای اکثر رشته‌ها سوئدی است، به استثنای چند رشته معدود در مقطع لیسانس و کل رشته‌ها در مقطع فوق لیسانس به زبان انگلیسی می‌باشد و برای ورود به آنها شما باید مدرک زبان TOEFL یا IELTS داشته باشید.

دانشگاه لوند

این دانشگاه در سال ۱۶۶۶ تاسیس شد. این دانشگاه هم اکنون ۳۸۰۰۰ دانشجو دارد. این دانشگاه یکی از بهترین دانشگاه های سوئد می باشد. دانشگاه در شهر لوند که در جنوب سوئد قرار دارد قرار گرفته است. این شهر در نزدیکی دانمارک و آلمان است. شهر تاریخی لوند نزدیک شهر مدرن مالمو است. این شهر ۱۰۰۰۰۰ نفر جمعیت دارد که ۳۸۰۰۰ نفر از آنها دانشجو هستند و این امر محیط آموزشی خوبی در این شهر به وجود آورده است. دانشگاه لوند ۳۰۰ واحد مطالعاتی، ۵۰ دوره ی کارشناسی ارشد و زمینه های تحقیقاتی دکترا را به زبان انگلیسی برگزار می کند .

دانشگاه گوتنبرگ

این دانشگاه در شهر گوتنبرگ واقع شده است. دانشگاه گوتنبرگ ۵۰۰۰۰ دانشجو دارد و از دانشگاه های عمده و اصلی اروپا می باشد. همچنین دانشگاه گوتنبرگ با داشتن ۸ هیئت علمی و ۶۰ دپارتمان یکی از گسترده ترین دانشگاه ها از نظر رشته و فرصت های آموزشی می باشد. یکی از مشخصه های بارز این دانشگاه داشتن تعامل بین تحقیق و آموزش است. این دانشگاه همکاری نزدیکی با دانشگاه همشهری خود یعنی چالمرز داشکل(۱)

دانشگاه چالمرز

چالمرز در قلب شهر گوتنبرگ واقع است. این دانشگاه در زمینه ی علوم طبیعی، تکنولوژی و معماری فعالیت دارد. چالمرز با کمپانی های سوئدی همکاری در زمینه ی آموزش دارد و امید وار است در آینده ی نزدیک خود را در زمینه های فناوری اطلاعات، نانوتکنولوژی و **Bioscience** قدرتمند تر کند. چالمرز در سال ۱۸۲۹ توسط نیکوکار سوئدی به نام ویلیام چالمرز تاسیس شد و امروزه یکی از بهترین دانشگاه های صنعتی در اروپا است. (فرجاد، ۱۳۸۲، ص ۳۶۶ و ۳۶۷)

شکل(۱) دانشگاه گوتنبرگ

آموزش معلمان

ساختار اولیه مراکز آموزش مقدماتی معلمان کشور سوئد در سال ۱۸۴۲ توسط نهادهای آموزشی ایالتی بنا نهاده شد. این درحالیست که آموزش معلمان در کشور سوئد به طور جدی پس از وضع مقررات ویژه آموزشی طی سالهای ۱۸۶۵-۱۸۶۲ در تعداد ۹ مرکز آموزش معلمان (۶ مرکز ویژه آموزش معلمین مرد و ۳ مرکز ویژه معلمین زن) ارائه گردید. تا سال ۱۹۶۸ مسئولیت برگزاری دوره‌های آموزش معلمان بر عهده کلیساها به ویژه کلیسای جامع سوئد قرار داشت. گفتنی است که در ابتدا دوره‌های آموزش معلمان در مراکز غیر آکادمیک معلمان برگزار می‌گردید

و این درحالیست که از سال ۱۹۶۸ برخی از مراکز فوق به دانشکده‌های آموزش معلمان تغییر وضعیت داده و برخی نیز تعطیل شد .

در سال ۱۹۷۷ و در نتیجه اصلاح قوانین آموزش عالی، کلیه مراکز آموزش معلمان تحت سیستم آموزش ملی دانشگاهها و دانشکده‌های کشور قرار گرفت. برنامه جدید آموزش معلمان طی سال ۱۹۹۳ به اجرا گذارده شد. هدف اجرای طرح مذکور ارائه برنامه‌های آموزشی ۱۰ هفته‌ای به کودکان استثنائی می‌باشد

آزمون TISUS چیست؟

آزمونی است برای اثبات تسلط بر زبان سوئدی که برای ورود به رشته های سوئدی زبان نیاز به قبول شدن در این امتحان دارید. این آزمون از سه بخش درک مطلب (reading) ، بخش نوشتاری (writing) و مصاحبه (speaking) که دو بخش نخست کتبی و مصاحبه به صورت شفاهی می باشد. این امتحان هر سال در چند نوبت برگزار می شود. در خارج از سوئد این آزمون در سفارت خانه ها به برگزار می شود. هزینه ی این آزمون در سوئد ۱۶۰۰ کرون و در خارج از سوئد ۲۰۰۰ کرون می باشد. (ممکن است در خارج از سوئد هزینه های جانبی نیز دریافت گردد) در این آزمون برخلاف تافل و آیلتس نمره ای وجود ندارد و شما در این آزمون یا نمره ی قبولی می گیرید یا مردودی. (فرجاد، ۱۳۸۲، ص ۳۶۷)

نتیجه گیری

آنچه که به در نتیجه میتوان گفت علاوه بر اینکه ما به هدف یاد شده خواهیم رسید میبایستی برخیر از ملاحظات را هم مد نظر قرار دهیم. اولاً باید زمینه های مختلف کشور های مورد مقایسه، مد نظر قرار گیرد، درست است که میتوان از شکست ها یا پیروزی های دیگران تجربه آموخت ولی بدون مطالعه ی ویژگی ها و خصوصیات کشور ها و شرایط ویژه هر کشوری نمیتوان آن را به کار بست.

ثانیا تفاوت های فرهنگی، معیار های ارزشی، دینی، انسانی و جهانی و نیز فرهنگ ملی و گذشته تاریخی در اخذ و پذیرش تجارب دیگران مورد نظر باشد. به عبارت دیگر باید یافته های آموزش و پرورش تطبیقی بومی سازی شود.

نکته ی سوم که باید در نظر گرفت این است که آموزش و پرورش کشور هایی که به جنبه های شناختی، عاطفی و مهارتی به صورت توأم توجه شده است بیشترین بازدهی را در بخش های مختلف به دست آورده اند.

منابع فارسی:

فرجاد، محمد علی، ۱۳۸۲، آموزش و پرورش تطبیقی، انتشارات رشد، جلد دوم
آقا زاده، احمد، ۱۳۴۹، تاریخ تحول آموزش و پرورش، انتشارات جهاد دانشگاهی، بخش فرهنگی
مشایخی، محمد، ۱۳۴۹، آموزش و پرورش تطبیقی، انتشارات رشد
پور مقدس، علی، ۱۳۴۸، آموزش و پرورش تطبیقی، انتشارات مشعل اصفهان
صفوی، امان الله، ۱۳۶۶، روند تکوینی و تطبیقی تعلیم و تربیت جهانی، انتشارات رشد

منابع خارجی:

Comparative Education by Bereday.Corge

Comparative Education by Fischer Joseph

Comparative Education by Gale Laurence